Ankenævnet for Forsikring

899/12-5

Den 17. september 2012 blev i sag nr. 81.403:

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxx

mod

Forsikrings-Aktieselskabet Alka

Engelholm Alle 1
2630 Taastrup

afsagt

k e n d e l s e :

_____

Forsikrede, der afgik ved døden den 12/4 2011, var omfattet af en gruppelivsforsikring i Forsikrings-Aktieselskabet Alka. Sagen handler om, hvorvidt gruppelivssummen skal udbetales til afdødes samlever eller til afdødes børn. Klagen er indgivet til nævnet af det ene af afdødes to børn.

Klageren gør ved sin advokat gældende, at forsikredes børn har krav på at få udbetalt gruppelivssummen, som ifølge sagens akter skal udbetales til "nærmeste pårørende". Selskabet gør heroverfor gældende, at udbetaling af gruppelivssummen til forsikredes samlever er i fuld overensstemmelse med de vilkår, som var gældende på dødsfalds-tidspunktet. Ifølge disse vilkår går forsikredes samlever (hvis samlivet har varet i mindst 2 år) forud for forsikredes børn, når udbetalingen skal ske til "nærmeste pårørende".

Der er tillige indgivet klage over Industriens Pensionsforsikring A/S, som har afvist at udbetale dødsfaldsydelser til forsikredes børn. Denne klage behandles af nævnet under sagsnummer 81.402.

Klagerens advokat har i klagebrev af 10/10 2011 til nævnet bl.a. anført:

"**Påstand:**

I begge sager vil ansøger over for selskaberne nedlægge påstand om, at begunstigelsesbestemmelser, i livsforsikringer og pensioner, også dem der er etableret som gruppeordninger, alene kan disponeres af den enkelte forsikringstager efter at han er blevet omfattet af ordningen.
Derfor gælder lovenes almindelige overgangsregler, når forsikrede ikke udtrykkeligt har ændret begunstigelsesbestemmelsen efter 1. januar 2008.
Dette medfører at [forsikredes] forsikringer og pensioner i de nævnte selskaber, skal udbetales til 'nærmeste pårørende' efter de før 1. januar 2008 gældende regler.
Det er hans livsarvinger, herunder ansøger.

Sagsfremstilling:
Sagen drejer sig om, hvem der bliver begunstiget, da [forsikrede] dør. [Forsikrede] er far til … og [klager] og samtidig var han samlevende med … fra 2007 til han døde den 12 april 2011.

Den 1. januar 2008 skete der ændringer i forsikringsaftaleloven. Ændringerne medførte bl.a., at en samlever, der opfylder FAI § 105, stk. 2, anses for at være nærmest pårørende, og kommer foran børnene i spørgsmålet om, hvem der arver. Tilsvarende ændringer er foretaget i Pensionslovgivningen.

Men lovenes nye bestemmelse finder kun anvendelse på begunstigelsesindsættelser, der er foretaget efter lovenes ikrafttræden. Det vil sige efter den 1. januar 2008. [Forsikrede] har været dækket af de nævnte pensions- og livsforsikringer fra 2007 (kopi vedlagt) og tidligere, og dermed er han ikke omfattet af denne nye bestemmelse.

Begge selskaber har i korrespondance med mig oplyst, at der i forbindelse med lovændringen pr. 1. januar 2008 er indgået aftale med overenskomstens parter om at 2008 lovens regler om 'nærmeste pårørende skal gælde', og at den enkelte forsikrede er bundet heraf, når de generelle regler er ændret.

Begge selskaber vil derfor udbetale forsikrings- og pensionsbeløb til samleveren.

Jeg henviser til en dom afsagt den 25. juni 2010, BS 23A-3747/2009. Denne dom slår fast, at da der er tale om et vilkår af så væsentlig og central betydning for den enkelte forsikringstager, og at ændringen afviger fra den i lovgivningen fastsatte overgangsordning, finder retten, at afdøde ikke var bundet af disse nye regler.

Slutteligt vil jeg henvise til en artikel, TFA 2007.505. I denne artikel fremgår det flere steder, at denne nye fortolkning af nærmeste pårørende, alene skal finde anvendelse på begunstigelsesindsættelser, der er foretaget efter 1. januar 2008. Og da denne forsikring blev tegnet i 2007, så er [forsikrede] ikke omfattet af denne nye ordning."

Heroverfor har selskabet i brev af 19/12 2011 til nævnet anført:

"Alka Forsikring har ikke modtaget anmeldelse af sagen, men alene spørgsmål ved brev af 6. maj 2011 fra klagers advokat - kopi vedlagt - der er således endnu ikke sket udbetaling, men deponering af beløbet.

Alka Forsikring forklarede ved breve af henholdsvis 11. maj 2011 og 8. juni 2011 betingelserne for gruppelivsforsikringen. Kopi vedlagt.

Klagers advokat fremsendte den 24. juni 2011 kopi af dom af 25. juni 2010 afsagt af … Byret og krævede med henvisning til dommen summen udbetalt til afdødes datter. Kopi vedlagt.

Alka Forsikring meddelte ved brev af 1. juli 2011, at selskabet anså afdødes samlever for berettiget til udbetalingen og forklarede baggrunden herfor. Kopi vedlagt.

Sagen er nu indbragt for Ankenævnet for Forsikring.

Der er tale om en kollektiv gruppelivsforsikring, hvor forsikringsgiver er Alka Forsikring og forsikringstager er forbundet NNF. Ved indmeldelse i NNF bliver medlemmet automatisk omfattet af gruppelivsforsikringen og modtager brochure/forsikringsbetingelser med oplysning om gruppelivsforsikringen og rettigheder og muligheder i forhold til forsikringen. Kopi vedlagt.

Medlemmet er den, hvis liv er forsikret - d.v.s. den forsikrede, men det er NNF der er forsikringstager.

Den kollektive gruppelivsforsikring er 'født' med begunstigelsen nærmeste pårørende, som sikkerhed for udbetaling, men medlemmet/den forsikrede kan - som det oplyses i brochurematerialet - vælge selv at indsætte en anden begunstiget, såfremt medlemmet ønsker dette.

Det enkelte medlem kan imidlertid ikke aftale individuelle vilkår for forsikringen, men alene foretage ændringer i begunstigelsen under iagttagelse af formkravene i Forsikringsaftale-lovens § 103.

Hvis medlemmet ikke indsætter en begunstiget vil udbetaling i anledning af medlemmets død altid gå til medlemmets nærmeste pårørende i overensstemmelse med Forsikringsaftalelovens regler.

Alka Forsikring kender ikke de enkelte forsikrede før forsikringsbegivenheden indtræder, med andre ord så bliver Alka Forsikring først bekendt med medlemmets identitet når anmeldelsen om dødsfaldet modtages.

Ved ændringen af Forsikringsaftaleloven - lov nr. 516 af 6. juni 2007 - hvor bl.a. § 105 a og b blev indføjet i loven og reglerne om begunstigelsesrækkefølgen således blev ændret blev gruppelivsaftalerne genforhandlet mellem aftalens parter - Alka Forsikring som forsikringsgiver og NNF som forsikringstager.

Der er tale om en gyldigt indgået aftale mellem aftalens to parter. Aftalen indebærer at lovændringen får virkning for alle forsikringsbegivenheder indtrådt efter 1. januar 2008.

Den aktuelle forsikringsaftale mellem parterne - Alka Forsikring og NNF - er indgået efter den 1. januar 2008 og alle medlemmer der var omfattet af aftalen er omfattet af den nye aftale.

Da der således er sket en ændring i begunstigelsen efter lovens ikrafttræden er det Forsikringsaftalelovens regler om begunstigelse efter den 1. januar 2008 der er gældende for aftalen.

Ændringen af aftalen er bekendtgjort for medlemmerne i NNFs medlemsblad. Kopi vedlagt.

Den dom der blev afsagt af … Byret den 25. juni 2010, hvor Pension Danmark ikke fik medhold i at udbetalingen skulle ske til den forsikredes samlever er efter selskabets opfattelse ikke relevant i forhold til nærværende sag.

Af Rettens præmisser fremgår det, at der efter forsikringsordningens karakter består en formodning for at overenskomstparterne kan indgå gyldige aftaler på medlemmets vegne, herunder aftaler om ændringer i allerede etablerede ordninger, i det omfang ændringerne har hjemmel i dokumentet, som overenskomstparterne står bag.

Retten udtaler endvidere, at - under hensyntagen til, at ændringen alene havde betydning for fremtidige forsikringsbegivenheder, var generel og ikke vedrørte en konkret ændring af en specifik og individuel aftale mellem afdøde og selskabet og der ikke med ændringen var sket en indskrænkning af forsikringsdækningen eller en forringelse af vilkårene for ordningen - afdøde var forpligtet af ændringen, såfremt han havde fået fornøden meddelelse om ændringen.

Rettens præmisser for at give sagsøger medhold i sagen var alene det forhold, at Pension Danmark ikke havde givet forsikrede behørig information om ændringen, hvorfor dommen netop støtter Alka Forsikrings synspunkt i nærværende sag.

Af dommen fremgår det endvidere, at Pension Danmark alene ændrede forsikringsbetingelserne og ikke forsikringsaftalen. Endvidere var Pension Danmark angiveligt bekendt med de enkelte forsikredes identitet.

Det skal - som en sidebemærkning - oplyses, at Alka Forsikring oprindeligt var sagsøgt i samme sag, men at sagsøger valgte at hæve sagen overfor Alka Forsikring.

Af dommen kan det konkluderes, at der er indgået en gyldig og for medlemmerne bindende aftale mellem aftalens parter i nærværende sag (Alka Forsikring og NNF) om ændring af forsikringsaftalen for så vidt angår fremtidige forsikringsbegivenheder. Der er ikke i den forbindelse sket en forringelse af hverken vilkår eller dækning.

Alka Forsikring har - under hensyntagen til, at de enkelte sikredes identitet ikke kendes - givet den efter forholdene optimale information ved stort opsat artikel i forbundets fagblad, som er forbundets organ for oplysninger til medlemmerne. Artiklen fylder 3 sider og fremhævet på forreste side fremgår det, at det drejer sig om begunstigelse og forsikring samt at det er vigtigt for alle medlemmer.

Alka Forsikring er af den opfattelse, at selskabet af ovennævnte grunde ikke har den fornødne hjemmel til at udbetale gruppelivsforsikringen til afdødes livsarvinger, men med henvisning til Forsikringsaftalelovens regler er forpligtet til at udbetale til afdødes samlever gennem mere end 2 år.

Nævnets sekretariat har ved brev af 21/3 2012 anmodet selskabet om at fremkomme med supplerende oplysninger. I forlængelse heraf har selskabet i brev af 7/5 2012 til nævnet anført:

"Aftalen mellem Alka og NNF blev ændret med virkning fra 1. januar 2008 og underskrevet primo februar 2008.

Artiklen blev for det aktuelle forbunds vedkommende desværre først bragt i fagbladet i januar/februar 2011 (øvrige forbund bragte en 4 sides artikel før årsskiftet 2007/2008) og således er det også først med virkning for dødsfald efter dette tidspunkt at selskabet påberåber sig ændringen.

Jeg skal i den forbindelse henvise til præmisserne i … dom af 25. juni 2010. Dommen anfører i præmisserne bl.a. *'under hensyntagen til, at ændringen alene havde betydning for fremtidige forsikringsbegivenheder, var generel og ikke vedrørte en konkret ændring af en specifik og individuel aftale mellem afdøde og selskabet og der ikke med ændringen var sket en indskrænkning af forsikringsdækningen eller en forringelse af vilkårene for ordningen'.*

Der udsendes ikke løbende brochurer til medlemmerne efter deres indtræden i den obligatoriske ordning. Alka Forsikring er som nævnt i mit brev til Ankenævnet af 19. december 2011 ikke bekendt med medlemmernes identitet før forsikringsbegivenheden er indtrådt, og det er således ikke muligt at udsende nye brochurer løbende til medlemmerne.

Vi kan desværre ikke sende kopi af det materiale klager modtog ved sin indmeldelse i forbundet i 2007, da det ikke findes mere. Ved indmeldelse modtager medlemmet en aktuel brochure og ældre materiale arkiveres efter det til mig oplyste ikke.

Jeg vedlægger kopi af gruppelivsaftale 43 mellem Alka Forsikring og Nærings- og Nydelsesmiddelarbejder Forbundet samt det gældende Tillæg til gruppelivsaftale nr. 43, hvoraf ændringerne fremgår. Jeg behøver forhåbentlig ikke at bemærke at der er tale om fortroligt materiale.

Jeg skal for god ordens skyld i det hele henvise til min gennemgang og mine anbringender i mit brev til Ankenævnet for Forsikring af 19. december 2011."

Nævnet har fået forelagt de bilag, parterne har fremlagt, herunder gruppelivsaftalen samt det hertil udarbejdede tillæg.

Nævnet udtaler:

Der er tale om en kollektiv gruppelivsforsikring, hvor forsikringsgiver er det indklagede selskab, og forsikringstager er forsikredes fagforbund. Efter det oplyste finder nævnet, at aftaleparterne kan indgå gyldige aftaler om ændringer af den allerede etablerede ordning. Forudsætningen herfor må dog være, at de forsikrede orienteres om eventuelle ændringer.

Spørgsmålet er herefter, om orientering om en ændring som den omhandlede kan ske alene ved meddelelse i et medlemsblad. Det er nævnets opfattelse, at dette spørgsmål er af en så principiel juridisk karakter, at det bør afgøres af domstolene. Med henvisning til § 4, stk. 1, i nævnets vedtægter må nævnet derfor afstå fra at viderebehandle sagen.

6. 81.403

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Nævnet kan ikke afgøre sagen.

Svend Bjerg Hansen
Udskriftens rigtighed bekræftes

Henning Jønsson